

Store forskelle i hvilke brancher der tabte på krisen

Den økonomiske krise ramte skævt i dansk erhvervsliv

Nye reviderede nationalregnskabstal viser, at BNP sidste år faldt med 4,9 pct. Det dækker imidlertid over enorme forskelle på tværs af det danske erhvervsliv. Værst ramt i 'krisens år' var industrien, byggeriet og en række af de private serviceerhverv, der sidste år havde produktionsfald på mere end 10 pct. I den anden ende af skalaen er brancher som finansiering og forsikring, der på trods af finanskrisen 'hærgen' har haft en pæn fremgang.

af stud. polit. **Jeppe Druedahl**
chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

31. marts 2010

Analysens hovedkonklusioner

- De nyeste nationalregnskabstal viser, at BNP i 2009 faldt med 4,9 procent.
- Tallene viser samtidig en enorm forskel på, hvor hårdt de forskellige dele af dansk erhvervsliv har været ramt af krisen. I den ene ende har vi brancher som industri, bygge- og anlæg samt handel, hotel og restauranter, der sidste år oplevede fald i produktionen på mere end 10 pct. I den anden ende har vi brancher som finansiering og forsikring samt udlejning og ejendomsformidling, der sidste år havde pæn positiv vækst.
- Den vækstmæssige nedtur afspejler sig ligeledes i beskæftigelsesudviklingen i de enkelte brancher. De værst ramte brancher har oplevet beskæftigelsesfald på 10 pct. eller mere. Kun offentlige og personlige tjenester oplevede sidste år beskæftigelsesfremgang. Finansiering og forsikring har overraskende nok - og på trods af finanskrisens 'hærgen' - tabt relativt få job sidste år.
- Beskæftigelsesindikatorerne peger på fortsatte beskæftigelsesfald for de private hovederhverv i starten af 2010, om end den mest eksplosive udvikling synes at ligge bag os.

Kontakt

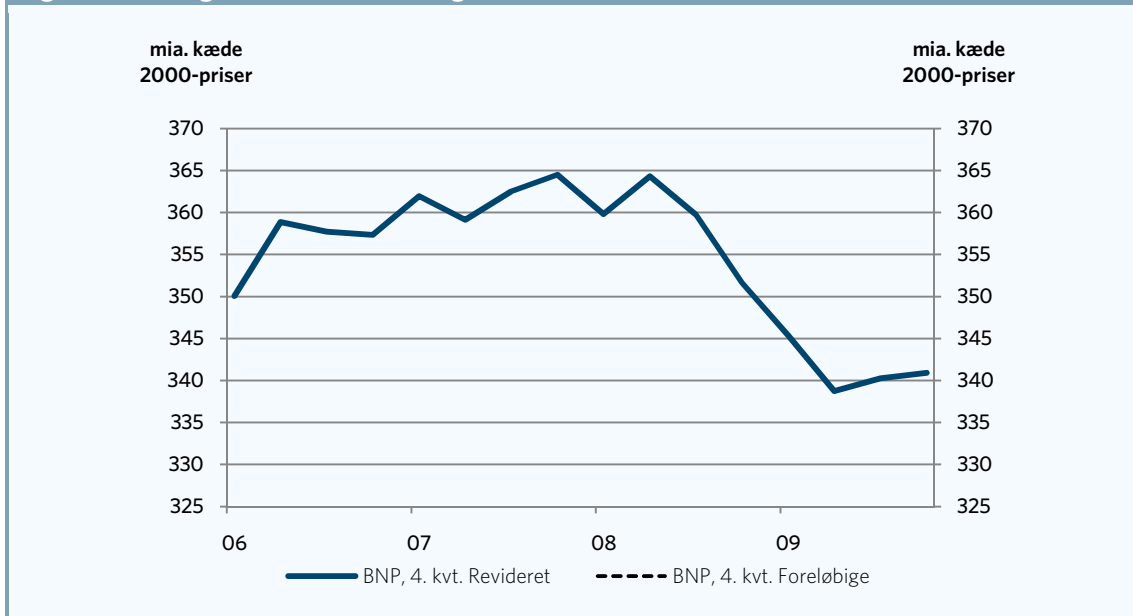
Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Dansk økonomi blev hårdt ramt i krisens rædselsår

Nye reviderede nationalregnskabstal for 4. kvartal 2009 viser, at det samlede fald i BNP fra hele 2008 til hele 2009 blev næsten 5 pct. I figur 1 ses udviklingen i BNP (sæsonkorrigeret) de seneste år på kvartaler. Som det fremgår, har perioden fra 2008-2009 været et sandt rædselsår for dansk økonomi, hvor BNP-faldet har været rekordstort. Samtidig er forskellen mellem de nye reviderede nationalregnskabstal og de foreløbige tal så lille, at den ikke kan ses i figur 1. Dermed tegner vendingen i dansk økonomi i 2. halvår 2009 stadig meget svag.

Figur 1. Udviklingen i BNP (sæsonkorrigeret)

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

De reviderede nationalregnskabstal ændrer ikke udsigterne for væksten i 2010. AEs vurdering er derfor fortsat, at væksten i 2010 vil blive forholdsvis svag, og at vi skal ind i 2011 og 2012, før der kommer så meget gang i dansk økonomi, at vi kan forvente en reel vending på arbejdsmarkedet.

Krisen ramte skævt i dansk erhvervsliv

Dykker man længere ned i de nye tal, er der imidlertid store forskelle i, hvilke dele af erhvervslivet der virkelig mærkede krisen kradse.

BNP faldt sidste år med 4,9 pct., mens egenproduktionen målt ved BVT – dvs. BNP ekskl. indirekte skatter, subsidier mv. – viste et lidt mindre fald på 4¼ pct. Som tabel 1 viser, dækker dette overordnede billede over en række enorme forskelle på tværs af dansk erhvervsliv. Hvor nogle erhverv har haft enorme aktivitetsfald, har andre erhverv faktisk haft fremgang.

Tabel 1. Erhvervsudvikling - vækst og beskæftigelse

	Andel BVT, 2009	BVT 2007- 2008	BVT 2008- 2009	Beskæftigelse 3. kv. 08- 4. kv. 09	
	Pct.	pct. (2000- kæde-priser)		pct.	1.000 personer
I alt	100,0	-0,5	-4,2	-5,7	-165
Landbrug mv.	1,1	3,3	-1,6	-2,5	-2
Råstofudvinding	2,7	-7,1	-10,0	0,0	0
Industri	12,9	-0,3	-11,8	-15,7	-62
Energi og vandforsyning	1,8	16,9	-11,3	0,0	0
Bygge- og anlæg	5,0	-5,3	-12,2	-11,1	-21
Handel, hoteller og restauranter	13,2	-3,5	-12,7	-5,9	-34
Transport, post og tele	6,3	-0,1	-9,5	-9,8	-18
Finansiering og forsikring	7,1	1,0	6,4	-4,5	-4
Udlejning og ejendomsformidling	11,7	1,5	3,0	-7,4	-4
Forretningsservice	8,6	-2,0	-0,9	-8,1	-27
Offentlige og personlige tjenester	29,8	0,8	2,6	0,9	9

Anm: Sæsonkorrigerede tal.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Værst ramt sidste år var industrien, bygge- og anlægssektoren, energi og vandforsyning samt handel, hotel og restauranter, hvor egenproduktionen (BVT) faldt mere end 10 pct. Dernæst har vi transport, post og tele samt råstofudvinding med fald i underkanten af 10 pct. Forretningsservice og landbrug mv. havde mindre nedgang.

Modsat var der fortsat pæn fremgang inden for finansiering og forsikring, udlejning og ejendomsformidling samt inden for offentlige og personlige tjenester.

Finansiering og forsikring tabte relativt få job under finanskrisen

Den vækstmæssige nedgang afspejler sig ligeledes i beskæftigelsesudviklingen. De erhverv, der sidste år havde de største fald i egenproduktionen, er typisk også de erhverv, der fra arbejdsmarkedets topunkt i 2008 til udgangen af 2009, havde de største fald i beskæftigelsen, dvs. de største tab af arbejdspladser. Det viser tabel 1.

Inden for industrien faldt beskæftigelsen med 15,7 pct., hvilket svarer til 62.000 personer. Beskæftigelsen inden for bygge- og anlægssektoren faldt med 11 pct. eller 21.000 personer. I transport samt post og tele faldt beskæftigelsen med 10 pct., hvilket svarer til 18.000 personer.

På trods af store produktionsfald inden for råstofudvinding samt energi og vandforsyning er disse erhverv så "mandskabslette", at der ikke er registreret nogen beskæftigelsesnedgang her. For energi- og vandforsyning skal udviklingen formentlig også ses i lyset af en stor aktivitetsfremgang i 2008.

Kigger man på handel, hoteller og restauranter har aktivitetsfaldet været betydeligt større end faldet i beskæftigelsen 6 pct. eller 34.000 personer. Det kan tale for, at der udestår endnu en tilpasning i beskæftigelsen her i nedadgående retning. Modsat har der inden for udlejning og ejendomsformidling

samt forretningsservice være en nedgang i beskæftigelsen, der virker kraftigere i lyset af udviklingen i egenproduktionen.

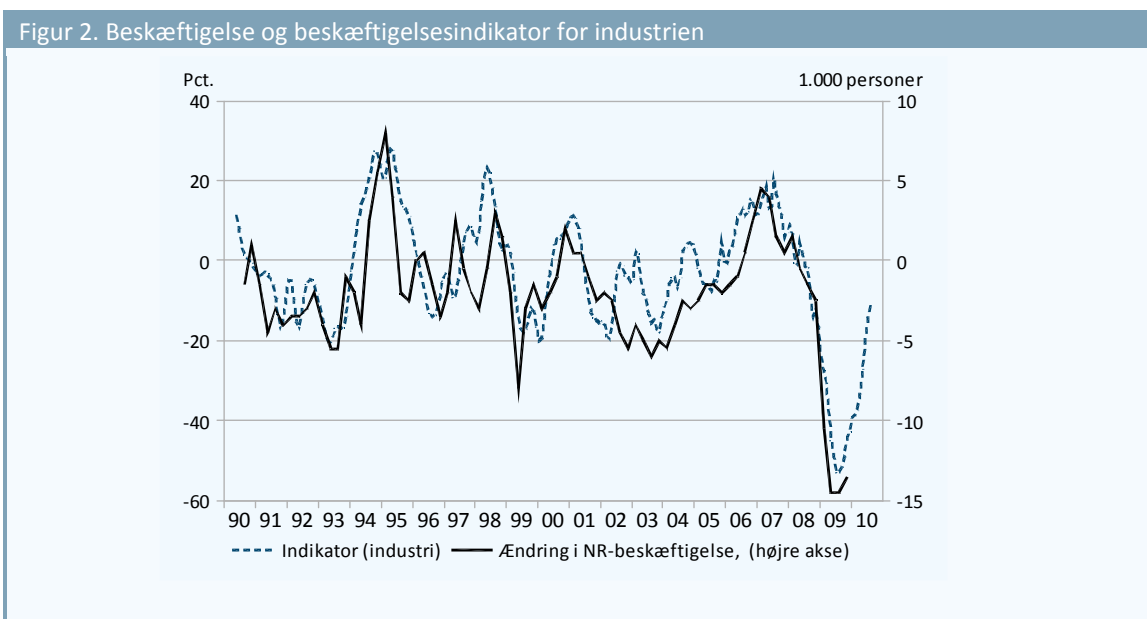
Endelig kan det bemærkes, at der tilsyneladende ikke har været større tab af arbejdspladser inden for finansiering og forsikring. Beskæftigelsen er siden toppunktet faldet med ca. 4.000 personer svarende til 4½ pct. Det er umiddelbart overraskende i lyset af finanskrisens 'hærgen', men hænger på den anden side nogenlunde sammen med, at der netop i dette erhverv var en pæn aktivitetsfremgang sidste år.

Offentlige og personlige tjenester, der især dækker den "offentlige sektor", havde fra toppunktet – som det eneste erhverv – en beskæftigelsesfremgang på 0,9 pct. (9.000 personer). Denne fremgang skal blandt andet ses i lyset af en pæn stigning i det offentlige forbrug, men også at mange offentlige institutioner i lyset af krisen har kunnet erstatte vikarer (ansat i den private sektor) med rigtige ansatte i den offentlige sektor.

Konjunkturindikatorer peger på fortsatte tab af arbejdspladser

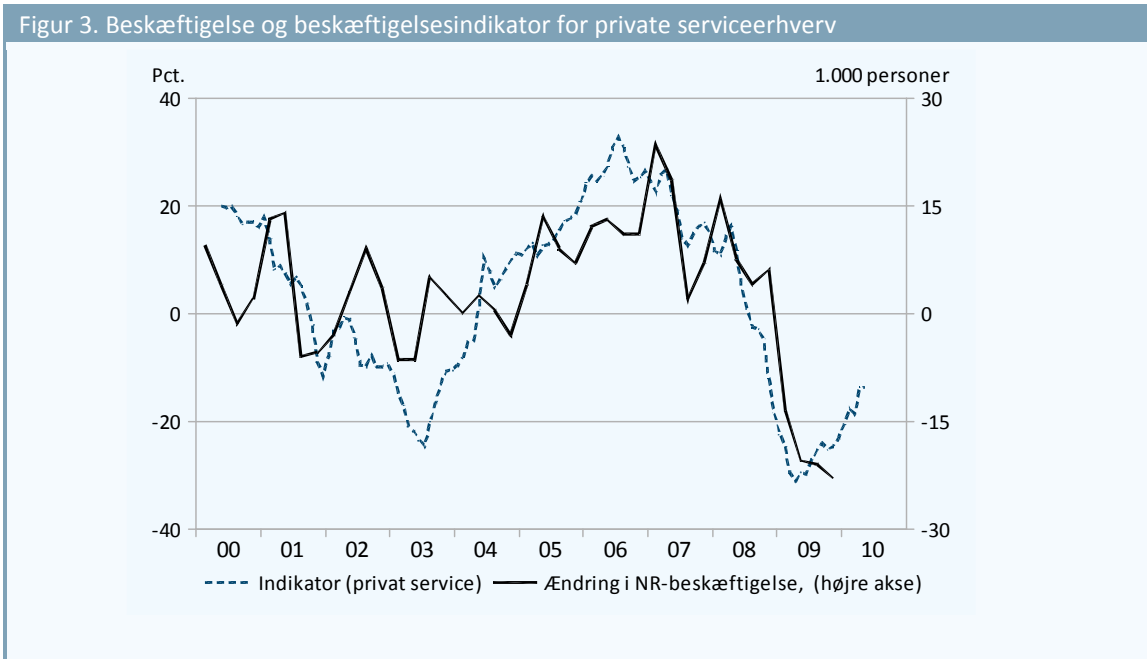
Konjunkturbarometre fra Danmarks Statistik indeholder virksomhedernes vurdering af den faktiske og forventede beskæftigelsesudvikling. Selvom de overordnede konjunkturindikatorer for industrien og de private serviceerhverv har rettet sig meget det seneste år, så ligger beskæftigelsesindikatorerne fortsat i det negative spektrum for disse erhverv. For bygge- og anlægssektoren er der ikke sket nogen nævneværdig forbedring af konjunkturindikatorerne – ej heller for beskæftigelsen.

Beskæftigelsesindikatoren for den samlede industri er gået markant op det seneste halve år, men fra et rekordlavt niveau, så indikatoren er stadig negativ. Det fremgår af figur 2, der sammenholder beskæftigelsesindikatoren med udviklingen i industriens beskæftigelse fra nationalregnskabet. Indikatoren taler for yderligere fald i industriens beskæftigelse i starten af 2010, men tyder omvendt på, at det mest eksplosive er lagt bag os.

Anm.: Beskæftigelsesindikatoren afspejler virksomhedernes vurdering af udviklingen i måneden og de foregående to måneder frem til og med marts 2010, hvorefter der er forlænget med beskæftigelsesforventningerne. Beskæftigelsesindikatoren er sæsonkorrigeret og rykket tre måneder frem. Beskæftigelsen er målt ved ændringen i nationalregnskabet's opgørelse, to kvartalers glidende gennemsnit.
 Kilde: Danmarks Statistik og AE.

Figur 3 viser beskæftigelsesindikatoren for de private serviceerhverv sammenholdt med beskæftigelsen fra nationalregnskabet. Som det fremgår, er også denne indikator ændret markant det seneste år, men selvom indikatoren er steget, peger den fortsat på tab af arbejdspladser, når vi ser på starten af 2010.

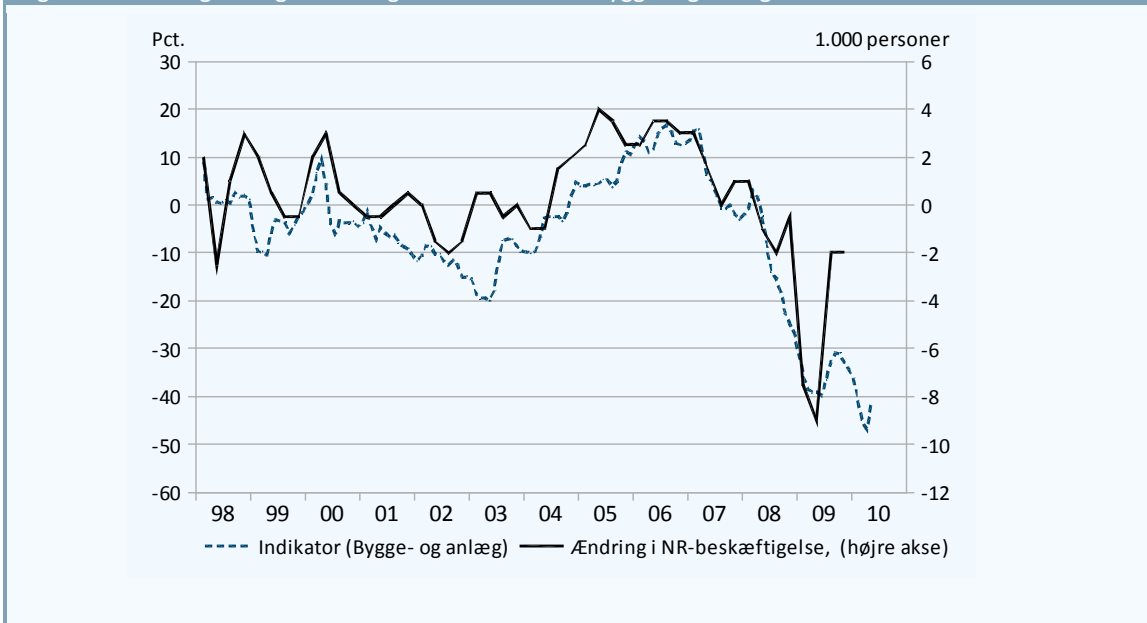

Anm.: Beskæftigelsesindikatoren afspejler virksomhedernes vurdering af udviklingen i måneden og de foregående to måneder frem til og med marts 2010, hvorefter der er forlænget med beskæftigelsesforventningerne. Beskæftigelsesindikatoren er sæsonkorrigeret. Beskæftigelsen er målt ved ændringen i nationalregnskabet opgørelse, to kvartalers glidende gennemsnit. Servicesektorens konjunkturindikator starter først i 2000.
 Kilde: Danmarks Statistik og AE.

Figur 4 (nedenfor) viser beskæftigelsesindikatoren for bygge- og anlægssektoren sammenholdt med udviklingen i nationalregnskabet. Selvom indikatoren er steget lidt på det seneste, ligger den stadig totalt underdrejet. Det peger på fortsat stort beskæftigelsesfald i bygge- og anlægssektoren i starten af 2010. Den hårde vinter hjælper ikke på dette billede.

Samlet set flugter indikatorerne fint med dels den fortsatte store nedgang, der ifølge de nye nationalregnskabstal var i beskæftigelsen i 4. kvartal 2009, dels med AEs seneste prognose for de tre private hovederhverv. Her ventes fald over hele linjen i 2010, om end betydeligt mindre end i 2009. Først i 2011 forventer vi en stabilisering og en vending i beskæftigelsen for de private serviceerhverv.

Figur 4. Beskæftigelse og beskæftigelsesindikator for bygge- og anlæg

Anm.: Beskæftigelsesindikatoren afspejler virksomhedernes vurdering af udviklingen i måneden og de foregående to måneder frem til og med marts 2010, hvorefter der er forlænget med beskæftigelsesforventningerne. Beskæftigelsesindikatoren er sæsonkorrigeret. Beskæftigelsen er målt ved ændringen i nationalregnskabs opgørelse, to kvartalers glidende gennemsnit.
 Kilde: Danmarks Statistik og AE.